

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/15825-8
Saksbehandler Kjell Bue

Utvalg	Møtedato
Administrasjonsutvalget	08.10.2024
Fylkesutvalget	08.10.2024
Fylkestinget	22.10.2024

Rapport for 2. tertial 2024

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Fylkestinget tar rapport for 2. tertial til etterretning.

1. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjøre budsjettreguleringer i samsvar med detaljer i kapittelet økonomiske konsekvenser drift hvor:
 - a. netto utgifter til drift øker med 84,8 mill. kroner.
 - b. overføringer fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet øker med 69,4 mill. kroner.
 - c. bruk av disposisjonsfond premieavvik er på 218,1 mill. kroner og avsetning til disposisjonsfond premieavvik er på 19,3 mill. kroner. Budsjettreguleringene følger av utgifter og inntekter for premieavvik i 2023 som føres i regnskapet for 2024.
 - d. netto bruk av disposisjonsfond bufferfond fylkesting er på 35,4 mill. kroner og avsetning til disposisjonsfond pensjon er 80,0 mill. kroner.
2. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å redusere investeringsbudsjettet med 75,0 mill. kroner. Med endringen foreslås endring mellom porteføljer og program og endring i finansiering, i samsvar med oversikten i kapittelet Investeringer.
3. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre budsjettendringene slik at forskriftsskjemaene etter § 5-4 første og andre ledd og § 5-5 første og andre ledd endres tilsvarende.

Vedlegg

Rapport Framsikt: https://pub.framsikt.net/2024/agder/mr-202408-agder_fylkeskommune_-_rapport_for_2_tertial_2024

Finansrapport BCM 2. tertial 2024

Sammendrag

Rapporten for 2. tertial beskriver fylkeskommunens aktivitet og økonomiske situasjon per 31. august 2024.

På inntektssiden er det en mindre økning i rammetilskudd, en reduksjon i prognose for skatteinntekter og en økning i netto renteinntekter. Det forventes en reduksjon i pensjonskostnaden på 80 mill. kroner, og det foreslås å overføre dette til disposisjonsfond for pensjon. På utgiftssiden er det en økning i aktivitet og bruk, særlig på områdene Næring, kultur og kulturminnevern, Samferdsel og eiendom og Utdanning. Samlet foreslås det å bruke 35,4 mill. kroner fra disposisjonsfondet bufferfond fylkesting for å øke driftsbudsjettet.

Flere områder finansierer investeringer med driftsbudsjettet. Det foreslås å overføre 69,382 mill. kroner fra drifts- til investeringsbudsjettet. På investeringsområdet for øvrig foreslås det en reduksjon i budsjettet, hvor en del av aktiviteten er utsatt til 2025. Det er en liten endring mellom porteføljer og program. Samlet gir ikke dette behov for nye låneopptak, og rammen opprettholdes på samme nivå som per 1. tertial.

Saksopplysninger

Tertialrapporten beskriver fylkeskommunens aktivitet og økonomiske situasjon per 31. september 2024. Fylkeskommunedirektøren foreslår endringer i budsjett til nye satsinger, og når aktiviteten viser vesentlige avvik fra årsbudsjettet.

Vedlagt saken følger det lenke til web- rapport med rapportering fra områder og virksomheter. Gjennom året kommer inntekter og utgifter i flere avdelinger og seksjoner med en annen takt enn planlagt, og den økonomiske rapporteringen er derfor konsentrert om forventede avvik ved årets slutt.

Utvikling i inntekter og utgifter

Per 2. tertial er det endringer i inntekter og utgifter for flere direktørområder.

Felles inntekter og utgifter

- *Økning i rammetilskudd for 2024*

Fra 1.7.24 får 25- og 26-åringer 75 prosent rabatt på fylkeskommunale tannhelsetjenester. Dette kompenseres for i rammetilskuddet som økes med 5,927 mill. kroner. Det foreslås å øke inntektsbudsjettet tilsvarende.

- *Prognose for skatteinntekter*

Fylkeskommunene benytter prognoser fra KS i budsjettering av skatt. Det meldes en forventning om reduksjon i skatt siste halvår for hele landet, estimert til 8,793 mill. kroner for Agder. Det foreslås å redusere inntektsbudsjettet tilsvarende.

- *Renteinntekter og utgifter:*

Trenden for renteinntekter og -utgifter fortsetter fra 1. tertial, hvor likviditeten har vært høyere enn budsjettet og en større andel av kontantene har vært på plasseringskonto med høyere rente. Det foreslås at budsjettet for renteinntekter økes med 4 mill. kroner. Samtidig har renteutgiftene knyttet til lån og etablering av nye lån være noe lavere enn budsjettet. Det foreslås at budsjetterte renteutgifter reduseres med 4 mill. kroner.

- *Reguleringspremie*

Per 2. tertial er det større endringer på pensjonsområdet. Dette er et komplisert område, hvor mange forhold som påvirker pensjon og pensjonspremie, blant annet størrelsen på årets lønns- og trygdeoppgjør. Det er endringer i forventet utgiftsnivå helt frem til regnskapet avsluttes, og endelig pensjonsoppgave fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK) foreligge først i januar 2025.

Foreløpige beregninger av pensjonskostnadene fra KLP viser at reguleringspremie er lavere enn 2023. En stor andel av årets pensjonskostnader er finansiert med oppdekning fra fond i KLP. Foreløpige beregningene viser en utgiftsreduksjon på 80 mill. kroner mot budsjett. Tilsvarende beregninger pr. 2. tertial 2023 viste en utgiftsøkning på 70 mill. kroner mot budsjett, som ble enda større ved årsslutt. Med så vidt store variasjoner mellom årene foreslås det å avsette de reduserte utgiftene til disposisjonsfond for pensjon, for å ha reserver til å møte fremtidige svingninger.

- *Premieavvik*

KLP og SPK beregner premieavvik (forskjellen mellom netto pensjonskostnad og årets premieinnbetaling) som føres i regnskapet. Etter bestemmelsene i kommuneloven gjør fylkeskommunedirektøren de regnskapsmessige transaksjonene, mens fylkestinget må vedta tilsvarende budsjettendringene. Fylkestinget har i økonomireglementet (sak 95/20) gitt fylkeskommunedirektøren fullmakt til å avsette positivt premieavvik til premieavviksfond, og bruke beløpet fra premieavviksfond når premieavviket utgiftsføres påfølgende år.

I 2023 var det et positivt premieavvik på 206,4 mill. kroner, fordelt på 143,1 mill. kroner i KLP og 63,3 mill. kroner i SPK, som ble avsatt til disposisjonsfond for premieavvik. Disse fondsmidlene belastes regnskapet i 2024. I 2024 er det et positivt premieavvik for SPK på 19,3 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift og et negativt premieavvik for KLP på 11,7 mill. kroner, som tillegges arbeidsgiveravgift.

Det foreslås å gjennomføre de budsjettmessige endringene som følger av de utgifter og inntekter som føres i regnskapet for 2024. Det medfører bruk av fond på 218,081 mill. kroner (summen av positivt premieavvik for 2023 og negativt premieavviket for 2024), en overføring til fond på kr. 19,331 mill. kroner (det positive premieavviket for 2024) og en økning av utgifter på netto 198,75 mill. kroner.

- *Aksjeinvesteringer i Agder Næringsselskap*

Det foreslås å redusere driftsbudsjettet med 26,1 mill. kroner for aksjeinvestering i Agder Næringsselskap, som skal føres i investeringsregnskapet. Disse midlene ble overført fra fond til driftsregnskapet tidligere i 2024.

Folkehelset

Reduksjonen i inntekter fortsetter med rabatter for flere pasientgrupper. Fra 1.7.24 fikk 25- og 26-åringene 75 prosent rabatt på fylkeskommunale tannhelsetjenester. Økning i disse kundegruppene gir økte kostnader, uten tilsvarende inntekter. Budsjettet ble økt med 8 mill. kroner i 1. tertial. Det foreslås en ytterligere økning av budsjettet med 1 mill. kroner for 2. tertial, for å kompensere for inntektsbortfall. Utviklingen blir løpende vurdert mot budsjettsaken til desemberstinget.

Innovasjon og organisasjonsutvikling

- *Budsjettmidler til trainee* på 0,414 mill. kroner foreslås flyttet fra Næring, kultur og kulturminnevern og Regionplan 2030

Innflytting i det nye fylkeshus og overgang fra prosjekt til drift gir usikkerhet knyttet til ressursbruk på tjenestetorg, kantine og renhold. Utviklingen blir løpende vurdert frem mot budsjettsaken til desemberinget.

Næring, kultur og kulturminnevern

- *Sørlandsbadet IKS.* I vedtak FT 48/24 ble det besluttet et uttredelestilskudd på 8 mill. kroner. I tillegg foreslås det å utbetale 4,772 mill. kroner i forbindelse med en skattesak. Det foreslås derfor å øke driftsbudsjettet med 12,772 mill. kroner, for å kompensere for utgiftsøkningen.
- *Budsjettmidler trainee* på 0,138 mill. kroner foreslås flyttet til Innovasjon og organisasjonsutvikling
- *Budsjett klimasatsmidler Matregion Agder* på 0,163 mill. kroner foreslås flyttet fra Regionplan 2030
- *Budsjett klimasatsmidler* på 2 mill. kroner foreslås flyttet fra Regionplan 2030

Regionplan 2030

Det foreslås å flytte på budsjettposter, hvor utgiften kommer på et annet område enn budsjettet.

- Budsjettmidler trainee 0,276 foreslås overført til Innovasjon og organisasjonsutvikling
- Budsjett klimasatsmidler Matregion Agder 0,163 mill. kroner foreslås overført til Næring, kultur og kulturminnevern
- Budsjett klimasatsmidler 2 mill. kroner foreslås overført til Næring, kultur og kulturminnevern
- Budsjettmidler «sirkulær videregående skole» 0,2 mill. kroner foreslås overført fra Utdanning
- Budsjettmidler «læringsfremmende tiltak 0,025 mill. kroner foreslås overført til Utdanning
- Budsjettmidler Erasmus+ 2,419 mill. kroner foreslås overført til Utdanning

Samferdsel og eiendom

- *AKT* melder om store kostnadsøkninger i forbindelse med skoleskyss. Det er både flere og lengre turer, og en kostnadsvekst på 20 prosent i nye kontrakter. Merforbruket på skoleskyss knyttet til drosje er beregnet å bli 6,3 mill. kroner for 2024, og det foreslås å øke budsjettet med dette.
- *Strøm til elektriske båtruter. Foreløpige estimer for fremføring* av strøm med tilhørende grunn- og anleggsarbeider til kommunale kaianlegg på Kongshavn og i Høllen er 8 mill. kroner. Det foreslås å øke budsjettet til Samferdsel og eiendom med 2 mill. kroner. De resterende 6 mill. kronene behandles i budsjettprosessen for 2025.

Utdanning

- *Tilbudsstruktur.* Det har vært orientert om utgifter for endringer i tilbudsstruktur 2024-25 i hovedutvalget for kultur og utdanning sak 5/2024 og rapportering for 1. tertial. Den budsjettmessige effekten for 2024 er beregnet til 11 mill. kroner, knyttet til en økning på ni klasser for ungdom og voksne og fire grupper hverdagslivstrening. Det foreslås å øke budsjettet med dette.
- *Videregående opplæring for voksne med tilbud om modulstrukturerte opplæringsløp:* Det er igangsatt et konservativt antall plasser for denne elevgruppen, etter at prosjektet gikk over i en driftsfase. Det var forventet øremerkede midler til denne opplæringen, som ikke har kommet. Det gir en budsjettmessig utfordring for 2024 og det foreslås å øke budsjettet med 8 mill. kroner. Det er en forventning om at organiseringen av voksenopplæringen med Karrieresentere og Kompetanseskoler vurderes, for å sikre en effektiv strukturering av tilbudene.

- *Budsjettmidler «Sirkulær videregående skole»* 0,2 mill. kroner foreslås overført til Regionplan 2030.
- *Budsjettmidler «Læringsfremmende tiltak»* 0,025 mill. kroner foreslås overført fra Regionplan 2030
- *Budsjettmidler Erasmus+* 2,419 mill. kroner foreslås overført fra Regionplan 2030

Overføringer mellom drift og investering

Det foreslås en overføring fra drift til investeringer på 69,382 mill. kroner eks. mva. Forslagene gjelder følgende forhold:

- *På området felles inntekter og kostnader* foreslås det å redusere driftsbudsjettet med 26,1 mill. kroner for aksjeinvestering i Agder Næringsselskap, som føres i investeringsregnskapet. Disse midlene ble overført fra fond tidligere i 2024.
- *På område folkehelse* foreslås det å redusere driftsbudsjett med 2,407 mill. kroner for utgifter til utstyr for tannhelse som regnskapsteknisk føres i investering.
- *På område samferdsel og eiendom* foreslås det å redusere driftsbudsjett med 6,756 mill. kroner for ulike bygningsmessige utgifter som regnskapsteknisk føres i investering,
- *På område utdanning* ved de videregående skolene foreslås det å redusere driftsbudsjett med 34,644 mill. kroner for utstyrsinvesteringer og bygningsmessige utgifter som regnskapsteknisk føres i investering. 14,2 mill. kroner relatert til ulike utgifter til utstyr som regnskapsteknisk hører hjemme i investering i 2. tertial. Fylkeskommunedirektøren foreslår ytterligere 20,5 mill. kroner overført fra drifts- til investeringsbudsjettet som følge av andre planlagte utgifter til utstyr og eiendom ved skolene resterende del av inneværende år.
- *På området felles inntekter og kostnader* er egenkapitalinnskudd til KLP (driftsfinansiert utgift i investeringsregnskapet) budsjettet med 3 mill. kroner. Faktisk utgift blir 2,475 mill. kroner og det foreslås en reduksjon i budsjett for overføring til investeringsregnskapet på 0,525 mill. kroner, og en tilsvarende økning i budsjett for overføring til disposisjonsfond bufferfond fylkesting.

Økonomiske konsekvenser drift

Tabellen viser forslag til endringer for inntekter og utgifter per område. Positive tall øker utgifter/ reduserer inntekter, mens negative tall reduserer utgifter/ øker inntekter.

Endringer	Beløp (1 000 kr)
Generelle poster	
Økning i rammetilskudd	- 5 926
Reduksjon i estimat for skatteinntekter	8 793
Netto finansutgifter - endring i renteinntekter/ utgifter	- 8 000
Tjenesteområder	
Felles inntekter og kostnader	
Reduserte utgifter til pensjon	- 80 000
Kostnadsføring av premieavvik 2023	198 750
Overføring av midler til aksjeinvestering i Agder Næringsselskap	- 26 100
Folkehelse	
• Redusert inntekt betalende pasienter og økt tilbud på Tannhelse	1 000
• Utgifter ført i investeringsregnskapet	-2 407

Innovasjon og organisasjonsutvikling	
• Midler trainee fra Næring, kultur og kulturminnevern og Regionplan 2030	414
Næring, kultur og kulturminnevern	
• Sørlandsbadet IKS	12 772
• Midler trainee overføres til Innovasjon og organisasjonsutvikling	-138
• Klimasatsmidler Matregion Agder fra Regionplan 2030	163
• Klimasatsmidler fra Regionplan 2030	2 000
Regionplan 2030	
• Midler trainee overføres til Innovasjon og organisasjonsutvikling	-276
• Klimasatsmidler Matregion Agder overføres til Næring, kultur og kulturminnevern	-163
• Klimasatsmidler overføres til Næring, kultur og kulturminnevern	-2 000
• Midler «sirkulær videregående skole» overføres fra Utdanning	200
• Midler «læringsfremmende tiltak» overføres til Utdanning	-25
• Midler Erasmus+ overføres til Utdanning	-2 419
Samferdsel og eiendom	
• Agder kollektivtransport, økte kostnader til skoleskyss	6 300
• Strøm kaianlegg til elektrifisering av båtruter i Kongshavn og Høllen	2 000
• Utgifter ført i investeringsregnskapet	-6 756
Utdanning	
• Endringer i tilbudsstrukturen	11 000
• Yrkesfag for voksne modulbasert	8 000
• Midler «sirkulær videregående skole» overføres til Regionplan 2030	- 200
• Overføring midler «læringsfremmende tiltak» fra Regionplan 2030	25
• Overføring midler Erasmus+ fra Regionplan 2030	2 419
• Utgifter ført i investeringsregnskapet	-34 644
Økning netto utgifter til drift	84 781
Disponering av utgiftsøkningen	-84 781
Overføring til investering	69 382
Avsetninger til disposisjonsfond	
• Avsetning premieavvik	19 331
• Avsetning pensjon	80 000
• Avsetning bufferfond fylkesting	525
Bruk av disposisjonsfond	
• Bruk av premieavvik	- 218 081
• Bruk av bufferfond fylkesting	- 35 939

Samlet foreslås det budsjettendringer som øker netto driftskostnader med 84,8 mill. kroner, samtidig som det foreslås å øke overføringen fra drifts- til investeringsbudsjettet med 69,4 mill. kroner. Det foreslås å budsjettere for bruk av disposisjonsfond premieavvik

med 218,1 mill. kroner, mens det foreslås å avsette til disposisjonsfond premisavvik med 19,3 mill. kroner og disposisjonsfond pensjon med 80 mill. kroner. Det foreslås netto bruk av bufferfond fylkesting med 35,4 mill. kroner.

Utvikling i disposisjonsfondet bufferfond fylkesting

Per 1.1 2024 var bufferfond fylkesting 486,6 mill. kroner. I budsjettet for 2024 (FT 24/23) ble det planlagt med bruk av fondet på 175,5 mill. kroner. I årsoppgjørssaken (FT 19/24) ble det brukt ytterligere 1,7 mill. kroner. I 1. tertial (FT 38/24) ble det tilført 3,4 mill. kroner til fondet. Samlet gir dette 312,9 mill. kroner ved årsslutt.

Det er forslag om å bruke ytterligere 35,4 mill. kroner i 2. tertial, som da vil redusere bufferfond fylkesting til 277,5 mill. kroner ved årsslutt.

Utvikling i investeringer

Samlet investeringsportefølje for hele fylkeskommunen i 2024 ble i 1. tertial revidert til å utgjøre 1 057,2 mill. kroner inkl. mva. Ved ny gjennomgang per 2. tertial er årsprognose redusert til 982,2 mill. kroner inkl. mva. For portefølje samferdsel foreslås det en reduksjon på 80,4 mill. kroner og for portefølje eiendom foreslås det en reduksjon på 49,0 mill. kroner.

Verbal og økonomisk løypemelding fremkommer i vedlagte rapport per portefølje/program, helt ned på enkeltprosjekter. Porteføljene er omfattende, og behovet for justeringer vurderes forløpende etter fremdrift og kostnadspådrag i prosjektene. Vi ser at lønns- og prisveksten flater noe ut, og det er mer konkurranse om det som utlyses. I de tilfeller det er lenge siden vi har justert på anslagene, er det nødvendig med større rammeøkninger.

Tabellen viser forslag til endringer i investering, med tilhørende endring i finansiering.

Beskrivelse	Beløp (1 000 kr)
Investering i varige driftsmidler	-75 038
Investering i aksjer og andel av selskaper	25 575
Mva. kompensasjon	10 857
Tilskudd fra andre	1 953
Salg av varige driftsmidler	-54
Bruk av lån	106 089
Overføring fra drift til investering	-69 382
Overføring fra investering til drift	0
Bruk av bundne investeringsfond	0
Sum	0

Fylkeskommunedirektøren foreslår at budsjetterte investeringer reduseres med 75,0 mill. kroner for 2024 med tilhørende endring i finansiering og endring mellom investeringsporteføljer og program. Investering i aksjer og andel av selskaper økes med 25,6 mill. kroner og det er foretatt salg av varige driftsmidler på 0,05 mill. kroner. Merverdiavgiftkompensasjonen reduseres med 10,9 mill. kroner, tilskudd fra andre reduseres med 1,9 mill. kroner. Samtidig foreslås en reduksjon i bruk av lån på 106,1 mill. kroner, og driftsfinansieringen øker med 69,4 mill. kroner.

Tabellen viser forslag til endring mellom investeringsporteføljer og program

Portefølje og program	Beløp (1 000 kr)
Samferdsel	-80 436
Eiendom	- 49 000
Utstyrsinvesteringer	54 397
Sum endring i investeringer	-75 038

Tabellen viser forslag til endring mellom program under portefølje Samferdsel:

Program	Beløp (1 000 kr)
1. Fellestiltak på Agder- Programområde planlegging	- 1 500
1. Tiltak på fylkesveg i samarbeid med andre	1 500
2. Tiltak på fylkesveg i egen regi	-2 400
2, Fellestiltak på Agder - Programområde Oppgradering av tunneler	2 400
3.Tiltak på fylkesveg i samarbeid med andre	-355
3.Tiltak på fylkesveg i egen regi	355
Sum endring	0

Tabellen viser forslag til endring i inntektsbudsjett på investeringsprosjekter:

Endringer i inntektsbudsjett på investeringsprosjekter	Beløp (1 000 kr)
Fv.456/457 Kjoskrysset	- 1 695
Fv.3600 Fjæreveien, Kryssen - Egra, GS-veg	2,377
Fv.3908 Skudeviga - Kilura - Andåsveien, fortau	1 271
Sum endring	1 953

Tabellen viser forslag til endringer i prosjektramme på enkeltprosjekter:

Endringer i prosjektramme på enkeltprosjekter	Beløp (1 000 kr)
Fv.450 Voilen - Lauvåsen, skredsikring	2 500
Fv.42 Blakstadheia - Blakstad bru, GS-veg	16 700
Fv.404/3624 Opplandsveien - Frivold	1 500
Sum endring	20 700

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår at endringene i drifts- og investeringsbudsjett og overføring fra fond vedtas som foreslått i saken.

Kristiansand, 24.09.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Lise Solgaard
fylkesdirektør